

hogeschool

TEKST: JOOST POEL

BEELD: MAAIKE VAN DE GEVEL, KAJ VONK

Maaike van de Gevel

Adem als inspiratie

De wanden van het atelier van Maaike hangen vol met kleine wandsculpturen van porselein, in de kasten boeken, planten, nog meer werken en allerlei natuurvormen. Er hangt een rustige, innige werksfeer.

Maaike van de Gevel heeft vanaf de 9e klas de Vrije School in Zutphen gevolgd. Na de lerarenopleiding d' Witte Lelie in Amsterdam en een master aan de Willem de Kooning Academie in Rotterdam heeft ze meer dan 20 jaar lesgegeven in de kunstvakken. Twee jaar op de Geert Groote School in Amsterdam en daarna op de Vrije School Den Haag. Sinds 3 jaar werkt ze als vrij kunstenaar en geeft een dag in de week cursus in handgevoerd keramiek bij De Beeldhouwwinkel in Den Haag.

Adem

Haar werk bestaat voornamelijk uit kleine wandsculpturen van porselein, ruimtelijke sculpturen van aluminiumdraad en papier en recentelijk ook van cortenstaal en albast. "De adem" is het thema wat haar werk sinds 2015 doortrekt. Haar astmatische bronchitis en een burn-out vormen de aanleiding om hiermee aan de slag te gaan. "Ik moest na mijn burn-out eigenlijk opnieuw leren ademen. Ik heb yogalessen genomen en ben gaan mediteren. De boeddhistische vipassanameditatie richt de aandacht op de ademhaling en daarbij omarm je alle gedachten en emoties. Je verwelkomt ze, laat ze weer los en keert terug naar je adem. De ervaring van de meditatie was op een gegeven moment te intens, ik kreeg een sterk verlangen om iets met mijn handen te doen. Ik ben begonnen met het borduren van longvormen op vilten lappen, en deed bij iedere steek een in- of uitademing; dat was voor mij behapbaar. Verder maakte ik in de plastic doosjes van de oude cassettebandjes kleine werken met biografische thema's. De begrenzing gaf mij rust en ik kon zo het verhaal van mijn jeugd neerzetten."

De lappen vilt blijken een soort kiem te zijn voor het verdere onderzoeken van de ademhaling. "Eerst ging mijn werk over mijn eigen ademhaling, maar door het besef dat we allemaal,

mensen, dieren en planten, dezelfde lucht delen werd het thema de ademhaling als verbindend element tussen alle levende wezens. Het bewustzijn ervan geeft een sterk gevoel van intimiteit, bijvoorbeeld als je met iemand samen in een ruimte bent. Dit was nog vóór de Covid-crisis waar dit verbindende element juist als een gevaar wordt ervaren, er ontstond een angst voor het feit dat we allemaal via de lucht verbonden zijn. De lucht is niet tot eigendom te maken, ze stroomt vrij tussen mensen, landen en continenten. In conflictsituaties komt dit voor mij heel nadrukkelijk naar voren. Ik wil graag de verbondenheid zichtbaar maken, dat is voor mij de oefenweg".

Werkproces en inspiratie

De aanleiding om aan een beeld te beginnen vormen dingen die haar raken, iets uit de natuur, een ontmoeting, een krantenkop of een droom. Er worden dan veel schetsen gemaakt op papier of direct in klei, vaak met stukken tekst erbij. Later, als ze terugkijkt op haar schetsen maakt dat iets in haar wakker. "Er is een drang om iets te gaan doen. Mijn handen jeuken, ik moet dan bijvoorbeeld klei gaan kneden. Als kind zat ik al graag met mijn handen in de klei of aarde, dat gaf en geeft rust in mijn hoofd. Het beeld wordt nooit een één op één vertaling van wat ik bedacht of getekend heb. Al verder onderzoekend, proberend, weglappend en weer terugkomend ontstaat het. Dat kan lang duren, nieuwe ervaringen brengen het beeld wat ik wil maken steeds dichterbij en soms weet ik plotseling hoe ik iets wil doen. Laatst zag ik al fietsend een reclameposter, en door de gelaagde manier waarop die gemaakt was wist ik opeens hoe ik verder kon met een bepaald werkstuk. Vooral als de bron van mijn eerste ervaring weer geraakt wordt, word ik heel enthousiast. Een werk is klaar als het resoneert met mijn primaire ervaring.

De vervolgstap is meer technisch maar ook medebepalend voor het beeld. "Porselein is een prachtig maar ook kwetsbaar materiaal. Al tijdens het drogen verandert de vorm door krimp, er kunnen barstjes optreden. Door de hoge temperatuur (1260 °C) tijdens het bakken zit de klei tegen zijn smeltpunt aan waardoor het werk kan inzakken,

omhoog krullen of nog anders vervormen. Ik werk heel dun dus ik moet goed nadenken over hoe ik de dingen doe”.

De werken van Maaike hebben een imaginatief, poëtisch karakter die de verbondenheid en de wisselwerking van de elementen, planten, dieren, mensen en de bovenwereld verbeeldt. Vaak zijn de relaties en samenhangen verrassend eenvoudig en doeltreffend weergegeven. Ze stralen mildheid uit en hebben iets vriendelijks en troostends.

Nachtboek

Van haar dromen houdt ze een nachtboek bij. “Als ik in de ochtend notities maak kan ik op een later tijdstip de droom weer terugbeleven. Daarna maak ik schetsen die ik later uitwerk tot een beeld. Vaak komen dezelfde beelden in andere gestalte terug, dieren, soms kinderen en de laatste tijd steeds handen die ergens mee bezig zijn. Zelf ben ik vol verwondering aan het kijken naar wat er gebeurt”. Met kunstenaar Sonja van der Burg heeft ze tijdens de twaalf Heilige Nachten van dit jaar haar dromen genoteerd en uitgewerkt in schetsen. “De fase van het schetsen bekijken en uitwisselen blijft weliswaar doorgaan, maar ik ben nu aan de slag om de schetsen in beelden om te zetten, want in september staat onze expositie ‘Nachtboek’ gepland”. ||

De expositie Nachtboek is van 11 tot en met 29 september in Galerie Arti-Shock, Schoolstraat 26, Rijswijk. www.maikevandegevel.nl

Citaat

Ziet u, dit is michaëlsch denken: inzien dat wij in wezen helemaal niet verschillen van de bovenzinnelijke wezens. De mensheid kon, toen de mineralen haar nog iets gaven, het goed zonder dit bewustzijn klaarspelen. Maar sinds de minerale wereld zich in neergaande ontwikkeling bevindt, is de mens erop aangewezen toe te groeien naar een geestelijke opvatting van zichzelf en de wereld. We kunnen de innerlijke kracht vinden dat we werkelijk niet met het bewustzijn door de wereld hoeven te gaan dat deze regelmatige opeenhoping van stofdeeltjes de mens zou zijn. Nee, de mens is een bovenzinnelijk wezen en deze stofdeeltjes wijzen ons er slechts op met een gebaar van de uiterlijke minerale wereld: daar is een mens.

Rudolf Steiner op 23 november 1919 in: *De missie van Michaël* (GA194)

Overleden

De heer E. (Bert) van Willegen, Amstelveen, 6 mei 2022, 76 jaar